

BEGELEIDEN VAN SCHEIDSRECHTERS

ONE TEAM

ONE GOAL

IMPROVE REFEREES

DOEL

1

OBSERVEREN

Zichtbaar gedrag
onderscheiden van
interpretatie en oordeel.

2

FORMULIER

De competenties en
waarneming categorieën
eenduidig gebruiken.

3

COACHEN

Een feedbackgesprek
voeren dat zelfreflectie
stimuleert.

4

ONTWIKKELEN

Komen tot 1 sterk punt,
1 hoofdontwikkeldoel en
1 concrete actie.

Niet meer beoordelen, maar beter leren kijken, vragen en ontwikkelen.

STELLING

**“EEN GOEDE BEGELEIDER KAN NA AFLOOP VERTELLEN
HOE GOED EEN SCHEIDSRECHTER HEEFT GEFLOTEN.”**

ONEENS

EENS

Ga staan waar jij zit — licht daarna je keuze toe.

FUNDAMENTELE VERSCHUIVING

oud denken

“HOE GOED WAS DEZE SCHEIDSRECHTER?”

- totaal oordeel
- fouten zoeken
- begeleider vertelt
- vergelijken met norm of collega
- veel ontwikkelpunten

Nieuw denken

“WAT HEEFT DEZE SCHEIDSRECHTER NODIG OM BETER TE WORDEN?”

- concreet gedrag
- sterke punten én groei
- scheidsrechter reflecteert eerst
- eigen volgende stap
- maximaal één hoofdthema

De begeleider is coach — geen inspecteur.

OBSERVEREN → REFLECTEREN → ONTWIKKELEN

1 OBSERVEREN

Wat gebeurde er?
Wat deed de scheidsrechter?
Wat was het effect?

2 REFLECTEREN

Wat ging goed?
Wat vond je lastig?
Wat zou je anders doen?

3 ONTWIKKELEN

Kies één hoofdthema.
Maak de actie uitvoerbaar.
Neem die mee naar de volgende wedstrijd.

Elke begeleiding moet bijdragen aan de ontwikkeling van de scheidsrechter.

DEFENING 1 WAT ZIE JE?

1. KIJK

Niet praten. Alleen waarnemen.

2. NOTEER

Maximaal 3 dingen die je daadwerkelijk zag of hoorde.

3. CHECK

Kan een camera jouw observatie vastleggen?

HET NIEUWE COMPETENTIEKADER

TECHNISCHE BEKWAAMHEID

- > wedstrijdvoorbereiding & veiligheid
- > kennis en toepassing spelregels
- > mechanics
- > signalering

PROFESSIONELE HOUDING

- > professionele houding
- > fysieke paraatheid
- > mentale voorbereiding
- > uitstraling & acceptatie

GAME MANAGEMENT

- > besluitvaardigheid & oordeelsvorming
- > communicatie spelers/coaches
- > game control
- > samenwerking
- > escalatiemanagement

PERSOONLIJKE ONTWIKKELING

- > feedback geven & ontvangen
- > evalueren & reflecteren
- > leerbehoeften herkennen en vertalen naar actie

Niet alles hoeft in één wedstrijd zichtbaar te zijn.

HET BEGELEIDINGSFORMULIER

SUB-COMPETENTIE	PRESTATIE-INDICATOR	WAARGENOMEN				FEEDBACK
Mechanics	Gebruikt de juiste techniek (1-2-3) bij de beoordeling van een schot.	☐ W	☐ D	☒ N	☐ –	Volgt bijna altijd de bal bij een schot.
Spelregels	Juiste criteria bij fouten	☐ W	☐ D	☐ N	☐ –	
Uitstraling	Heeft een overtuigende en professionele uitstraling en wordt geaccepteerd door teams.	☐ W	☐ D	☐ N	☐ –	
Communicatie	Feitelijk en passend	☐ W	☐ D	☐ N	☐ –	
Escalatie	Voorziet spanning en grijpt tijdig in	☐ W	☐ D	☐ N	☐ –	

Kijk breed

Niet alleen naar calls: ook mechanics, communicatie, game management en houding.

Schrijf selectief

Niet elk vakje heeft uitgebreide tekst nodig. Leg relevante voorbeelden vast.

Gesprek centraal

Het formulier ondersteunt de begeleiding; het is geen rapportcijfer.

Het formulier is een hulpmiddel voor het observeren en het gesprek

TOEGEWEZEN WEDSTRIJDEN

ID	Datum	Tijd	Thuis team	Uit team	Rol	Plaats	Begeleiding
509477	19-09-2026	18:00	Basketbal Academie Limburg - MSE-2	Achilles '71 - MSE-1	Scheidsrechterbegeleider	Boshoven	Begeleidingsformulier Historisch

BEGELEIDINGSFORMULIEREN

Datum

19-09-2026

Wedstrijd ID

509477

Naam van de official

Ruben Olislagers Hernández - Scheidsrechter bond

Naam begeleider

Antio Sinterniklaas

Technische bekwaamheid

Component	Prestatie-indicator	Assessment	Opmerking
Wedstrijdvoorbereiding & veiligheid	Controleert de uitrusting van de jurytafel, de baskets, het speelveld en het spelersbankgebied. Instrueert juryleden. Controleert tenue en identiteit spelers.	☐ Ja ☐ Deels ☐ Nee	Opmerking
Wedstrijdvoorbereiding & veiligheid	Onderbreekt de wedstrijd op het juiste moment als de veiligheid in het geding is. Creëert een veilig (fysiek & mentaal) sportklimaat voor alle betrokkenen. Laat een bloedende speler behandelen/vervangen.	☐ Ja ☐ Deels ☐ Nee	Opmerking
	Neemt juiste beslissingen voor overtredingen op basis van de snelredels en interpretaties.		

Sluiten

Concept opslaan

Definitief opslaan

Datum

19-09-2026

Wedstrijd ID

509477

Naam van de official

Ruben Olislagers Hernández - Scheidsrechter bond

Naam begeleider

Antio Sinterniklaas

Technische bekwaamheid

Component	Prestatie-indicator	Assessment	Opmerking
Wedstrijdvoorbereiding & veiligheid	Controleert de uitrusting van de jurytafel, de baskets, het speelveld en het spelersbankgebied. Instrueert juryleden. Controleert tenue en identiteit spelers.	☐ Ja ☐ Deels ☐ Nee	Opmerking
Wedstrijdvoorbereiding & veiligheid	Onderbreekt de wedstrijd op het juiste moment als de veiligheid in het geding is. Creëert een veilig (fysiek & mentaal) sportklimaat voor alle betrokkenen. Laat een bloedende speler behandelen/vervangen.	☐ Ja ☐ Deels ☐ Nee	Opmerking
	Neemt juiste beslissingen voor overtredingen op basis van de spelregels en interpretaties		

WAARGENOMEN $\neq$ SCORE

Was er tijdens deze wedstrijd een betrouwbare gelegenheid om dit gedrag te observeren?

NVT

Geen geschikte situatie om het gedrag betrouwbaar te observeren.

NIET WAARGENOMEN

De situatie deed zich wél voor, maar het verwachte gedrag was niet of onvoldoende zichtbaar.

DEELS WAARGENOMEN

Het gedrag was gedeeltelijk of wisselend zichtbaar.

WAARGENOMEN

Het beschreven gedrag was duidelijk en voldoende zichtbaar.

NIET WAARGENOMEN $\neq$ NIET TE OBSERVEREN

De categorie is een observatie — geen cijfer en geen optelsom.

OEFENING 2 VUL HETZELFDE FRAGMENT IN

1 KIJK

Bekijk 6 minuten wedstrijdbeeld.

2 VUL IN

Markeer alleen relevante prestatie-indicatoren.

3 ONDERBOUW

Schrijf bij 2–3 observaties:
Situatie, gedrag en effect.

OLIS
PRINTERS
ERLAND.NL
E Paul
ST
DRIEKLASSENWEG 1
071 40 12 354
WWW.PROFESPAUL.NL

SCOREN ALS
SPONSOR?
WWW.GRASSHOP

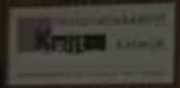
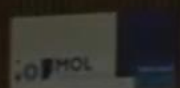
JUWELIERSHOP
v.d. ZWART B.V.
Zeilmakerstraat 2 Katwijk Tel.071 402 75

PP
trots sponsor
van het

14

BASKETBALL
CUP

4

Rabobank HOOGW

01

7:03

DHS

1 1

GRA

READY TO ROAR

FINALE WBL

KALIBREREN: ZIEN WIJ HETZELFDE?

Prestatie-indicator	A	B	C	D	Vraag
Distance & stationary	W	D	D	W	Wat zag je?
Communicatie spelers/coaches	D	W	NVT	D	Welke situatie?
Escalatiemanagement	NVT	W	NVT	D	Was er gelegenheid?

Stap 1

Vergelijk de keuzes — zonder discussie over “goed/fout”.

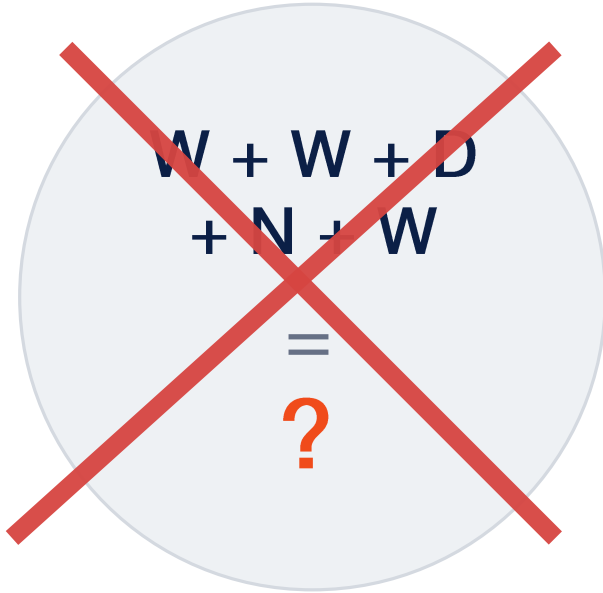
Stap 2

Vraag naar het concrete bewijs: wat zag of hoorde je?

Stap 3

Bepaal samen welke uitleg het meest navolgbaar is.

GEEN TOTAALSCORE

Niet optellen. Niet middelen. Niet rangschikken.

WEL

De kwaliteit van observaties gebruiken om sterke punten en ontwikkelwinst zichtbaar te maken.

WEL

Meerdere begeleidingen over tijd combineren om ontwikkeling te volgen.

Eén wedstrijd is een momentopname.

VAN OBSERVATIE NAAR GESPREK

Kern: niet direct vertellen wat beter moet — eerst laten reflecteren, daarna samen vertalen naar actie.

ROLLENSPEL IN DRIETALLEN

A SCHEIDSRECHTER

Reflecteer eerst zelf.
Laat je niet te snel “helpen”.

B BEGELEIDER

Vraag, luister, concretiseer.
Kom samen tot één actie.

C OBSERVATOR

Kijk naar de kwaliteit van het
gesprek, niet naar de
basketbalinhoud.

CASUS

Q3: een coach reageert luid op een beslissing. De scheidsrechter loopt direct naar de coach, gaat dichtbij staan en voert ongeveer 20 seconden discussie. Daarna wordt het spel hervat.

OBSERVATOR-CHECKLIST

1

Begint met zelfreflectie?

2

Stelt open vragen?

3

Blijft bij zichtbaar gedrag?

4

Benoemt ook een sterk punt?

5

Geeft niet direct alle oplossingen?

6

Eindigt met één concrete actie?

Goed coachen betekent niet minder duidelijk zijn — wel dat de scheidsrechter zelf actief meedenkt.

TIPS OM JE (BE)OORDEEL TE BAAS TE BLIJVEN

Begin niet met je aantekeningen

Begin met afstemmen

Werk niet chronologisch

Bereid je verhaal voor

Begin niet met een incident

Bepaal je focus

Benoem geen minuten

Benoem alle heldere situaties

Stel geen suggestieve vragen

Gesprekstechniek werkt ook buiten je werk

Wees geen propper

Gebruik jouw expertise

Blijf uit een discussie

Bedenk waarom jij begeleidt

MINDER IS MEER: DE 1-1-1 REGEL

1

STERK PUNT

Wat deed de scheidsrechter
aantoonbaar goed?

1

HOOFDONTWIKKELDOEL

Welk thema levert de meeste
ontwikkelwinst op?

1

CONCRETE ACTIE

Wat gaat de scheidsrechter
volgende wedstrijd toepassen?

Opdracht: kies uit jullie observaties samen precies 1 sterk punt, 1 hoofdontwikkeldoel en 1 concrete actie.

BEGELEIDEN $\neq$ INTERN SIGNALEREN

NAAR DE SCHEIDSRECHTER

DOEL

Beter worden in de volgende wedstrijd.

TAAL

Concreet gedrag • zelfreflectie • actie

UITKOMST

1 sterk punt • 1 hoofdontwikkeldoel • 1 actie

NAAR TEAM ARBITRAGE

DOEL

Ontwikkeling over tijd volgen.

SIGNALEN

Opvallende groei • sterk talent • extra begeleiding nodig

VOORZICHTIG

Eén wedstrijd is nooit de conclusie.

Stuur een mail naar arbitrage@basketball.nl

VOLGENDE WEDSTRIJD...

“Bij mijn volgende begeleiding ga ik anders...”

KIJK

Beschrijf zichtbaar gedrag.

VRAAG

Laat de scheidsrechter eerst reflecteren.

KIES

Maak samen één volgende stap.

Observeren → Reflecteren → Ontwikkelen

Dank voor jullie bijdrage!

“Hoe krijg ik mijn aanstelling als begeleider?”

MIJN.BASKETBALL.NL

OPEN MATCHES

Beste Sara,

Op dit moment zijn onderstaande wedstrijden nog niet voorzien van voldoende scheidsrechters. Als jij in de gelegenheid bent om een of meer van deze wedstrijden te fluiten, reageer dan door op de wedstrijd te klikken en aan te geven dat je beschikbaar bent.

Als er op dit moment hieronder geen wedstrijden staan vermeld, dan is er voor jouw official level momenteel geen open wedstrijd beschikbaar.

ID	Datum	Tijd	Thuis team	Uit team	Rol	Locatie	Status	Acties
511864	19-09-2026	12:00	EBV Baros MSE-1	Cady '73 MSE-1	Scheidsrechterbegeleider	Woudestein		Meld je aan
505634	19-09-2026	19:00	ABC Amigos MSE-1	The Lions MSE-1	Scheidsrechter bond	Sporthuis Abcoude		Meld je aan
506007	19-09-2026	20:30	The Jugglers MSE-1	Celeritas-Donar MSE-1	Scheidsrechter bond	Deppenbroek		Meld je aan
506556	20-09-2026	13:15	Nimma Gemina VSE-1	Utrecht Bull's VSE-1	Scheidsrechter bond	Ark van Oost		Meld je aan